

EXTRA CITIZEN

Een groepstentoonstelling met werk van
Meriç Algün, Younes Baba-Ali, Zbyněk Baladrán,
James Bridle, Bram Demunter, Cao Fei, Iman Issa
Ahmet Öğüt, Dan Perjovschi, Antonis Pittas,
Martha Rosler, Marinella Senatore, Philippe Van
Snick en Grant Watson

Samengesteld door Antonia Alampi en iLiana
Fokianaki

Wat betekent het vandaag een burger te zijn? Hoe
worden we er één? Wanneer horen we ergens thuis?
In welke mate is de informele betekenis en de wette-
lijke definitie van burgerschap over de laatste decen-
nia geëvolueerd?

Deze vragen liggen aan de basis van deze tentoonstel-
ling, die kan gezien worden als een inleiding op het
programma van Kunsthall Extra City voor de komende
drie jaar.

De “extra” in de titel nodigt ons uit om na te denken
voorbij de traditionele betekenis van burgerschap: wat
kunnen we toevoegen aan de geldende definitie van
“burger” en wat ligt er buiten de grenzen van dat begrip?

De definities van burgerschap en wat dat kan in-
houden, zijn geëvolueerd en geherformuleerd sinds
de antieke Griekse stadstaten. In de voortsnellende
tijden waarin we vandaag leven – met een heropleving
van extreemrechtse vormen van nationalisme en een

groeierende frustratie over onze politieke systemen en de representatieve democratie – voelen we de nood om vanuit een artistiek perspectief bij te dragen aan de discussies over wat het betekent om een burger te zijn, welke rechten en plichten daarmee samen gaan en welke parameters nog steeds worden gebruikt om te bepalen wie een burger is of kan worden.

De samenstelling van de bevolking in de Europese steden is de afgelopen eeuw razendsnel veranderd. Wereldwijde migratie, internet, nieuwe en complexe vormen van massa- en sociale media, kennisdeling en het vrij verkeer van goederen, kapitaal en diensten bepalen de wereld waarin we leven. Daardoor zijn er heel wat meer elementen dan nationaliteit, geboorteplaats, taal of religie die vandaag bepalen of we ons op een plaats of binnen een gemeenschap thuis voelen.

Toch wordt er vaak opnieuw gedacht in termen van “wij” en “zij”. Dit ontkent echter de complexe diversiteit en het hybride karakter van de culturen en wereldbeelden die de hedendaagse metropolen definiëren. We zien de beperkingen van een integratiebeleid dat niet slaagt in structurele verandering, terwijl aan de grenzen van Europa de toegang wordt geweigerd aan mensen op de vlucht voor extreme situaties als armoede en oorlog.

Tegelijk zien we echter het aantal en het belang van burgerbewegingen toenemen. Ze komen tussen in stedelijke procedures en politieke agenda's, vinden nieuwe manieren en middelen om zich te organiseren, zowel sociaal als politiek, en bieden onderdak, steun en gastvrijheid aan nieuwkomers. Zij tonen een

alternatief en accuraat beeld van onze tijd. Daarnaast brengt de realiteit van onze steden een generatie nieuwe en jonge burgers voort: cultureel, sociaal en economisch divers, meertalig en multi-nationaal.

Daarom vinden we het relevant om vandaag opnieuw het doel en de kracht van burgerschap te bekijken – niet alleen in relatie tot de natiestaat, maar ook tegenover andere georganiseerde gemeenschappen, van de stad tot de buurt, of tot supranationale structuren.

De intentie achter het verhaal van deze tentoonstelling, maar ook van ons programma van de komende drie jaar, is om de reflectie te voeden over een hoognodige, nieuwe, polyfonische definitie van burgerschap. We hopen om samen met onze bezoekers en deelnemers de hedendaagse interpretaties te bevragen van een concept in transitie, dat bestaat in een overgangszone tussen democratie, legaliteit en ons gevoel voor ethiek, verwantschap en overleving. (AA & IF)

CAHIER #1: ON ACTS OF CITIZENSHIP

Bij de tentoonstelling wordt een Cahier gepubliceerd, met een conversatie tussen Antonia Alampi, iLiana Fokianaki en Michiel Vandevelde, en nieuwe teksten in opdracht door Lina Attalah, Anton Jäger en Victoria Ivanova. Al onze publicaties zijn gratis te downloaden op onze website.

UNRAVELLING CITIZENSHIP

publiek programma, samengesteld door Michiel Vandevelde

Welke “daden van burgerschap” kunnen we ondernemen in deze complexe wereld? Drie maanden lang wordt Kunsthal Extra City een forum waar het begrip burgerschap wordt ontleed en vanuit verschillende invalshoeken onderzocht.

→ www.extracity.org

Meriç Algün

geb. in Istanbul (TR) – woont en werkt in Stockholm (SE)

‘The Concise Book of Visa Application Forms’ (2009)

‘Ö (The Mutual Letter)’ (2011)

‘Becoming European’ (2012)

‘Billboards’ (2012)

Op basis van welke criteria wordt bepaald of iemand al dan niet Europeaan mag worden? Het werk van Meriç Algün is gebaseerd op haar eigen ervaringen als Turkse migrant in Zweden.

‘The Concise Book of Visa Application Forms’ is een encyclopedie-achtig boek met alle aanvraagformulieren voor visa wereldwijd. “Ben je betrokken geweest bij andere activiteiten die er op zouden kunnen wijzen dat je geen goed persoon bent?” “Bevinden jij en je partner zich in een oprechte en stabiele relatie?” Dit boek geeft een inkijk in een bureaucratische realiteit die voor de buitenwereld vaak gesloten blijft. In ‘Billboards’ wordt een selectie van deze haast absurde vragen uit de visumaanvragen gelicht en verspreid via billboards en banners. Ze benadrukken de vage lijn tussen het recht op privacy en het recht op informatie van de staat.

In 'Ö (The Mutual Letter)' brengt Algün in een soort woordenboek alle 1.270 woorden samen met dezelfde spelling en betekenis in het Zweeds en Turks. In het geluidsdeel van dit werk lezen Algün en haar Zweedse partner de woorden voor: hoewel het lijkt alsof ze elkaar nabootsen, spreken ze gewoon elk hun eigen taal.

'Becoming European' toont alle bewegingen van Algün in Europa over een periode van 4,5 jaar, zoals ook de migratiedienst haar verblijf registreerde. Naast de data, representeren verschillende kleuren haar status: blauw voor "toerist", rood voor "tijdelijk verblijf", paars voor "onbeslist", zwart voor "permanent verblijf" en groen voor "in afwachting van burgerschap". De afwezige data wijzen op een verblijf buiten de grenzen van Europa. De einddatum is 3 juni 2012, de dag waarop Algün Europees burger werd.

'Billboards', (2012), tentoonstelling 'Becoming European', Moderna Museet, Stockholm, (2014), foto Åsa Lundén, courtesy de kunstenaar, Galerie Nordenhake en Moderna Museet, Stockholm

Younes Baba-Ali

geb. in Oujda (MA) – woont en werkt in
Brussel (BE) en Casablanca (MA)

‘Shalom Aleikoum’ (2013)

‘Multiculturalism / Multicommunitarism’ (2014)

‘Social Paintings’ (2016)

Kan kunst de samenleving een spiegel voorhouden? Kunnen kunstwerken ons confronteren met onze diepgewortelde gewoonten en opvattingen? Younes Baba-Ali brengt herkenbare objecten uit het stedelijke landschap de tentoonstellingsruimte binnen. Op een ironische manier, als een artistieke guerrillastrijder, houdt hij de toeschouwers dilemma’s en taboes voor, en daagt hij hen uit daarop te reageren.

‘Shalom Aleikoum’ betekent letterlijk “vrede zij met u”. Het is een vorm van meertaligheid die de gedeelde oorsprong van de Arabische en Hebreeuwse groet in zich draagt. De tekst wordt hier een boodschap van vrede, los van de spanningen tussen beide culturen, geprint op de deurmat bij de ingang van de tentoonstelling.

Baba-Ali’s werk ‘Multiculturalism / Multicommunitarism’ is een lichtgevend uithangbord dat deze twee woorden afwisselend, hapserend, laat oplichten. Het bord herinnert aan de typische reclamepanelen van buurtwinkels, maar

toont ook de wankelende aard van de multiculturele samenleving.

‘Social Paintings’, het derde werk van Baba-Ali in de tentoonstelling, vertrekt van de illegale standjes waarmee immigranten, in Italië en elders, hun koopwaar uitstallen. Vaak zijn ze gemaakt van karton en kunnen ze razendsnel worden open- en toegeklapt wanneer de politie aankomt. Het zijn vernuftige objecten, een metafoor voor hun illegale status. Aan de muur van een kunsthall worden ze een symbool van de *“esthetiek van het precaire”*, zoals de kunstenaar het zelf noemt.

‘Multiculturalism / Multicommunitarism’, (2014),
foto Silvano Magnone

Zbyněk Baladrán

geb. in Praag (CZ) – woont en werkt in Praag (CZ)

‘To be framed’ (2016)

Hoe moeten we onze levens organiseren? Het antwoord in de film van Zbyněk Baladrán komt uit een kindermond: *“In de eerste plaats moeten we geapprecieerd worden. We moeten erkend worden en opgemerkt, het is onmogelijk om niet te worden gehoord.”*

Baladrán reflecteert in ‘To be framed’, hier gepresenteerd als film stills, over symbolisch geweld, en hoe uitgesloten individuen en gemeenschappen de middelen worden ontzegd zich te organiseren en zichzelf te vertegenwoordigen. Baladrán schrijft: *“Terwijl de film, opgenomen op het terrein van een voormalige militaire basis, oorspronkelijk over oorlog moest gaan, werd het uiteindelijk een film over symbolisch geweld, belichaamd door het medium film.”*

Geweld blijft in onze samenleving vaak verborgen, of niet herkend wanneer het niet fysiek is. Maar het geweld van discriminatie en uitsluiting kan versnipperde samenlevingen voortbrengen. Baladrán stelt de vraag in hoeverre we dagelijks gebruik maken van geweld, in ons gedrag, onze manier van spreken, onze expressie? *“Ik wilde dat de methode onderdeel werd van de vraag, aangezien we niet uit de cirkel van geweld kunnen ontsnappen alleen*

maar door het te benoemen en aan te wijzen.” Dit werk toont hoe we onze levens kunnen organiseren via insluiting eerder dan door uitsluiting, en hoe we degenen die discriminatie ervaren op een meer objectieve manier kunnen waarnemen. Dat doet Baladrán door hen in het script symbolisch te laten vertegenwoordigen door onschuldige kinderen.

‘To be framed’ (film still), (2016)

James Bridle

geb. in Londen (UK) – woont en werkt in
Athene (GR)

‘Citizen Ex’ (2015-lopend)

Waar was je vandaag online? En wat waren jouw rechten daar? Download James Bridles plug-in en ontdek jouw digitale burgerschap.

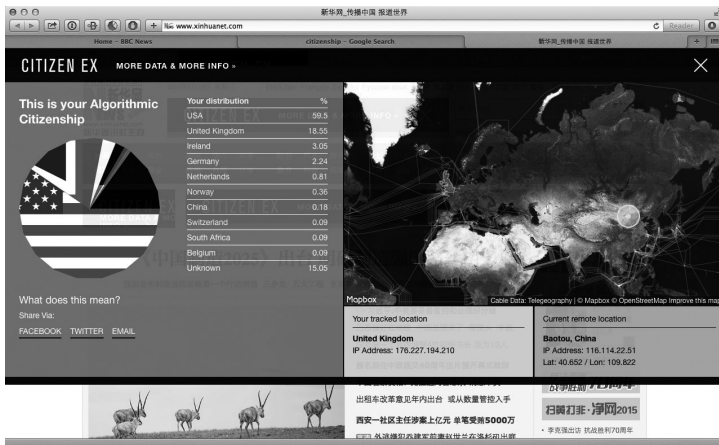
‘Citizen Ex’ van schrijver, kunstenaar en technoloog James Bridle onderzoekt hoe onze bewegingen online ons “burgerschap” – inclusief onze rechten als burger – van moment tot moment veranderen. We bewegen ons vrij van website naar website, zonder ons af te vragen waar in de wereld die sites zijn geregistreerd of hoe de verschillende wetten daar onze eigen rechten beïnvloeden. Via Bridles browser plug-in ‘Citizen Ex’ kan je in real-time je digitale burgerschap volgen en zien hoe je rechten fluctueren gedurende je tijd online. Bridle noemt het zelf een *“algoritmisches burgerschap”*, *“waar je burgerschap een percentage is gebaseerd op de verschillende plaatsen die je bezoekt; je kan dus 60% Amerikaans zijn, 20% Brits en 20% Duits.”*

Veiligheidsdiensten monitoren voortdurend de data van online gebruikers en wijzen op basis daarvan “burgerschap” toe. De NSA bijvoorbeeld mag geen Amerikaanse burgers bespioneren, dus gebruikt het browsegegevens om een score toe te kennen aan iedereen op internet: als deze score lager is dan

50% Amerikaans, kunnen ze de betrokkene toch bespioneren.

‘Citizen Ex’ biedt een unieke kijk op de mechanismen van de digitale wereld waarin we steeds meer opgaan, vaak zonder te beseffen welke gevolgen dat heeft.

Via www.citizen-ex.com kan je ‘Citizen Ex’ gratis downloaden voor de browsers Chrome, Safari en Firefox. Je vindt er ook een serie essays over verschillende “internationaaliteiten”.

‘Citizen Ex’ (screenshot), (2015-lopemd)

Bram Demunter

geb. in Kortrijk (BE) – woont en werkt in
Gent (BE)

‘Humans in conversation’ (2016-2017)

Hoe organiseren we ons samen-leven? En wie valt er buiten onze groeperingen? De schilderijen van Bram Demunter worden bewoond door diverse schepsels die dezelfde ruimte met elkaar delen maar naast elkaar lijken te leven.

De kunstenaar werkte gedurende enkele jaren in een kleine psychiatrische instelling. Deze ervaring is heel bepalend geweest voor zijn manier van kijken naar de mensheid, en het verbeelden ervan. Hij kon er gadeslaan hoe emoties – zoals hebzucht, genegenheid, agressie, geluk, lust en haat – tot uitdrukking komen wanneer alle sociale grenzen wegvallen, en hoe de patiënten manieren vonden om elkaar te accepteren.

In een esthetiek die aan de christelijke kunstgeschiedenis herinnert, reflecteert Demunter ook over de Westerse, en specifiek Vlaamse samenleving en cultuur. Hoe vinden communicatie en interactie plaats in een samenleving die wordt gekenmerkt door diversiteit, terwijl ze in de praktijk hoofdzakelijk monocultureel blijft? Demunters interesse gaat vooral uit naar hoe rituelen, overtuigingen, religieuze constructies en gemeenschappelijke kenmerken onze manier van samen-leven bepalen. Hoe organi-

seren we onze neiging om groepen te vormen, onze behoefte aan de ander, aan liefhebben en graag gezien worden? De constructie van groepen en van samenlevingen is echter ook gebaseerd op uitsluiting, wat kan leiden tot de gewelddadige uitbarstingen die plaatsvonden in heden en verleden. In de context van deze tentoonstelling lijken Demunters personages te vertellen over hoe Europeanen leven in een besloten tuin, in een “gated community”, waarvan de toegang streng wordt beveiligd en gelimiteerd, ongeacht wat het betekent om mensen uit te sluiten.

‘Avondmaal in de omsloten tuin’ (‘Supper in the enclosed garden’), (2017)

Cao Fei

geb. in Guangzhou (CHN) – woont en werkt
in Peking (CHN)

‘La Town’ (2014)

Kunnen kunstenaars een mogelijke toekomst van de stad verbeelden? Met haar multimediale projecten onderzoekt Cao Fei hoe jonge stedelingen omgaan met de razendsnelle en chaotische veranderingen in het hedendaagse China, en hoe die hun cultuur en identiteit bepalen.

In de film ‘La Town’ creëert Cao een stad waar een onbepaalde ramp heeft plaatsgevonden, waar de tijd tot stilstand kwam en de personages in hun handelingen bevroren. De plot ontwikkelt zich via statische figuurtjes in een kunstmatig, zelfgebouwd miniatuurlandschap, waarover de camera zich beweegt. De fictieve, mythische stad La Town en haar bewoners maken een duistere transitie door. In de idyllische proloog liggen de personages nog ontspannen op het frissgroene gras, zich niet bewust van het naderende onheil. Na de ramp bevinden ze zich als zombie-achtige figuren in een verwoeste, apocalyptische wereld vol verval, teloorgang en bederf, in smoezelige straten, een desolate supermarkt of een verloederde strip-teasebar. Als voice-over weerklinkt de dromerige dialoog tussen een man en een vrouw – scènes uit het scenario van Marguerite Duras voor de film ‘Hiroshima mon Amour’ uit 1959. Zo sijn pelen momen-

ten van tederheid en lieflijkheid toch deze rauwe wereld binnen.

De film eindigt in een museum waar elementen uit het hele verhaal terugkeren: *“Nu is het verleden van deze kleine stad – met al haar liefdesgeschiedenissen, politiek, leven, demonen en rampspoed – verzegeld achter het glas van de vitrines in het museum, als historische voorbeelden die samen een officiële, maar beperkte interpretatie bieden van de geschiedenis van de stad.”*

‘La Town, Center Plaza’ (film still uit ‘La Town’), (2014)

Iman Issa

geb. in Caïro (EG) – woont en werkt in
Caïro (EG) en New York (USA)

‘Making Places’ (2007)

‘Thirty-three Stories about Reasonable Characters in
Familiar Places’ (2011)

Hoe kunnen we het concept “plaats” met elkaar delen, als dat gebaseerd is op onze toevallige, emotionele en hoogst persoonlijke relatie ermee? Het werk van Iman Issa spreekt onze herinneringen aan en hoe die verbindingen leggen met vertrouwde plaatsen, mensen en situaties.

De reeks ‘Making Places’ toont foto’s van plaatsen in steden die de kunstenares bekend voorkwamen, ook al was ze er nooit geweest. Kwam dat omdat ze er alleen vertrouwde dingen zag, of net omdat er geen onbekende elementen aanwezig waren? Door opmerkelijke details toe te voegen aan deze gewone plekken, probeert Issa ze bijzonder te maken.

De installatie ‘Thirty-three Stories about Reasonable Characters in Familiar Places’ bestaat uit drie delen. Het eerste deel is een boek met “drieëndertig verhalen over normale mensen op gewone plaatsen”. Droog en afstandelijk vertelt Issa over herkenbare, vaak banale situaties, bijvoorbeeld tijdens een bezoek aan de zoo, op school of op vakantie, met een uiterst minimale beschrijving van plaatsen

en karakters, zonder specifieke namen en details. Omdat de kloof tussen de algemene teksten en de kleurrijke herinneringen waaraan ze ontsproten zo groot werd, voelde Issa de noodzaak de ontbrekende details opnieuw in te vullen. Zo ontstond het tweede deel van de installatie, een “epiloog” op het boek, bestaande uit kunstwerken en video’s die de herinneringen van de kunstenaar verbeelden. Om de toeschouwer te helpen de weg te vinden tussen de visuele elementen uit de epiloog en de tekst, realiseerde Issa het derde deel van de installatie, namelijk een “index” die de kunstwerken van beschrijvende titels voorziet. *“Alle onderdelen zijn aan elkaar gelinkt. De bezoeker kan ervoor kiezen de verbanden te volgen of de elementen afzonderlijk te benaderen.”*

‘Thirty Three Stories about Reasonable Characters in Familiar Places’ (detail), (2011), courtesy de kunstenaar en Rodeo, Londen

Ahmet Ögüt

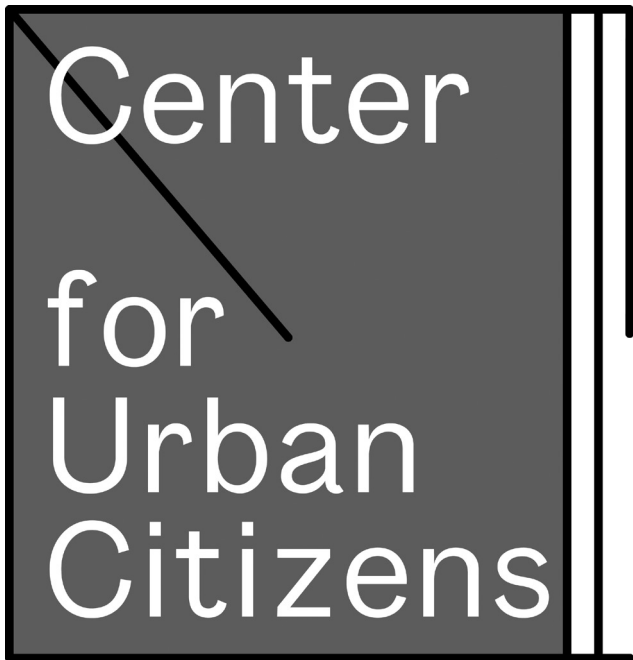
geb. in Diyarbakir (TUR) – woont en werkt
in Amsterdam (NL)

‘Centre for Urban Citizens’ (2017-lopend)

Kunnen steden en stedelingen het voortouw nemen in de zoektocht naar een nieuwe invulling van burgerschap?

Het ‘Centre for Urban Citizens’ van de Turkse kunstenaar Ahmet Ögüt is ondergebracht in een kamer met een optische illusie. Door het gezichtsbedrog van de schuine wanden verliest de bezoeker zijn gevoel voor evenwicht en proporties. Deze kamer bevat documenten, boeken, kaarten, objecten, video’s en opnamen van gesprekken en interviews – allemaal onderzoeksmateriaal over de sociale, politieke en civiele dimensies van burgerschap, in relatie tot nieuwe bewegingen en groeperingen in verschillende steden wereldwijd.

In Ögüts project staat “burgers” voor iedereen die een plaats bewoont, ook zij die niet wettelijk erkend zijn. Het ‘Centre for Urban Citizens’ is dus een plek waar de grenzen die bepalen wat een burger is, in vraag worden gesteld. Het kijkt daarvoor naar progressieve vormen van beleid dat sommige burgemeesters en stadsbesturen voeren, onafhankelijk van de nationale wetgeving. Zij sluiten nieuwe globale of Europese allianties om de (al dan niet erkende) bewoners van hun stad te kun-

'Centre for Urban Citizens', (2017-lopend), logo by
karankobel / met dank aan Mondriaan Fonds

nen ondersteunen en hun economische conditie te verbeteren.

Het centrum blijft de komende drie jaar in Kunsthal Extra City verder aangroeien, en kan gebruikt worden door verschillende actoren en gemeenschappen.

Dan Perjovschi

geb. in Sibiu (RO) - woont en werkt in Boekarest (RO)

'The Entrance Issues' (2017)

Kan je een lijn tekenen van “kunstenaar” naar “burger”? Kunnen kunstenaars een actieve, maatschappelijke rol opnemen? Met zijn “intellectuele cartoons”, zijn scherpe, humoristische lijntekeningen en ironische woordspelingen becommentarieert Dan Perjovschi genadeloos de wereld om hem heen. Perjovschi werd uitgenodigd om een grootschalige tekening te maken op de gevel en in de Vitruvianes van Kunsthall Extra City.

Perjovschi produceerde sinds de jaren 1990 honderden bijdragen aan kranten en magazines, waaronder het tijdschrift 22, het eerste onafhankelijke, kritische weekblad dat verscheen na de Roemeense Revolutie. Het werd genoemd naar 22 december 1989, de dag waarop dictator Ceaușescu gedwongen werd af te treden, en werd het platform voor andersdenkende schrijvers, kunstenaars en filosofen die in Roemenië streidden voor vrije meningsuiting en mensenrechten. Perjovschi was er zowel de illustrator als artistiek directeur. Hij transformeerde het medium tekenen tot een krachtig instrument voor informatieverschaffing en politieke commentaar, en toonde daarmee dat kunst geëngageerd kan zijn zonder te preken. *“Ik geloof dat kunst een plaats zou moeten hebben in het nieuws van acht uur, dat niet alleen uit politiek, weer*

en sport moet bestaan. Als burger van mijn land en als wereldburger maak ik een boeiender statement over mijn land en mijn wereld dan de meerderheid van de politici. Kunst en kunstenaars zouden geen weekenduitstapje moeten zijn, geen vrije tijd, geen culturele industrie of om het even welk ander stom idee dat de liberale maatschappij heeft bedacht om creativiteit en vrije expressie te kooien.”

Antonis Pittas

geb. in Athene (GR) - woont en werkt in Amsterdam (NL)

'Handle Citizens' (2017)

Wat gebeurt er als een alledaags voorwerp wordt opgenomen in een tentoonstelling? Wordt het dan een kunstwerk? Kunstenaar Antonis Pittas nodigde buurtbewoners uit om Kunsthall Extra City "binnen te dringen" met een persoonlijk object, namelijk de deurklink van hun eigen huis. Hiermee wil hij het idee doorbreken van de kunstplek als een onneembare burcht, slechts toegankelijk voor kunstkenner met het juiste wachtwoord. Tegelijk stelt Pittas de vraag of "hoge kunst" alleen door de kunstenaar zelf kan worden gemaakt.

Aan de voordeuren van de bureaus verving Pittas de deurklinken die in Kunsthall Extra City worden tentoongesteld door een nieuwe deurklink: een afgietsel van zijn eigen hand. De hand herinnert aan de lokale legende die "Antwerpen" haar naam zou hebben gegeven. Volgens het verhaal werd de stad lang geleden onderdrukt door de reus Antigoon, die alle scheepvaarders dwong om tol te betalen om de Schelde over te varen. Als ze weigerden hakte de reus hun hand af en wierp die in de rivier. De Romeinse soldaat Brabo slaagde erin tijdens een gevecht Antigoon te doden en zijn hand in de Schelde te gooien. Door de "hand te werpen" zou Antwerpen aan haar naam zijn gekomen.

'Handle Citizens' (detail), (2017), foto Anthony Sgard, courtesy Annet Gelink Gallery en Antonis Pittas / met dank aan Mondriaan Fonds

Martha Rosler

geb. in New York (USA) – woont en werkt in New York (USA)

‘Vital Statistics of a Citizen, Simply Obtained’ (1977)

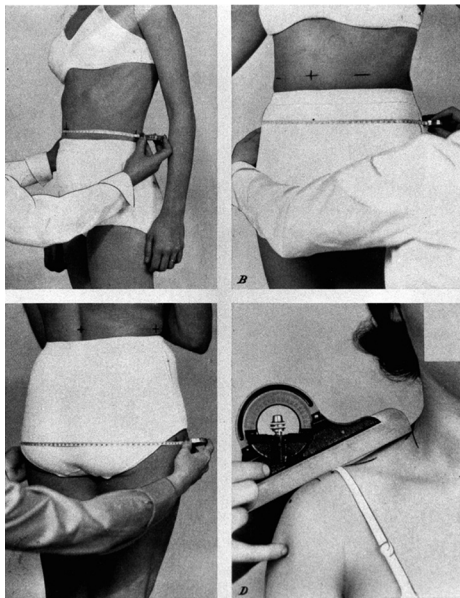
Wanneer beginnen we onszelf en anderen als objecten te zien? Deze film van Martha Rosler uit de jaren 1970 bekritiseert de ontpersoonlijking en onderdrukking van de vrouw en de Ander.

De kern van de video is één lang shot waarin elke centimeter van het naakte lichaam van een “burger”, gespeeld door de kunstenares zelf, nauwkeurig wordt gemeten door twee dokters in witte jassen, bijgestaan door een “koor” van vrouwelijke assistenten. Wat eerst een routineonderzoek lijkt, wordt langzaam een wrede beoordeling van de fysieke karakteristieken van het vrouwenlichaam. Elk aspect wordt bestempeld als “onder het gemiddelde”, “gemiddeld” of “boven het gemiddelde”. Ondertussen leveren verschillende voice-overs commentaar op standaardmaten – een duidelijke kritiek op de genderverwachtingen van de samenleving.

In de finale scène passeert een slideshow met zwart-wit documentatie foto's uit de jaren 1930 van vrouwen en kinderen die werden gemeten door Amerikaanse ambtenaren, ogenschijnlijk voor statistische doeleinden. Tegelijk reproduceert een stem een reeks getuigenissen over misdaden en gevallen van agressie tegen vrouwen, die werden verzameld

tijdens het 'International Tribunal of Crimes against Women' dat in 1976 in Brussel werd gehouden.

Het koude, steriele beeld dat Rosler van het zorgvuldige onderzoek schept, verwijst naar het gebruik van de "wetenschap" van het meten, al dan niet officieel ingezet om seksuele en raciale discriminatie binnen concentratiekampen, immigratie, het leger en de politie, maar ook binnen scholen, gevangenissen, werkplaatsen en schoonheidswedstrijden, te legitimeren.

'Vital Statistics of a Citizen, Simply Obtained'
(film still), (1977), courtesy de kunstenaar

Marinella Senatore

geb. in Cave de'Tirreni (IT) - woont en werkt in Parijs (FR) en Berlijn (DE)

'Protest Bike' (2016)

Laten wij als burgers wel voldoende onze stem horen? Spring op de 'Protest Bike' van Marinella Senatore en roep, vertel of zing je aanklacht, slogan, bezwaar of bedenking in de megafoons van de fiets. De kunstenares nodigt stadsbewoners uit om de fiets te gebruiken voor een persoonlijk of publiek gedeeld protest.

Senatore wil met haar werk alternatieve, open platformen aanbieden voor demonstratie en actie. Hiervoor vermengt ze vormen van protest met participatief theater, orale geschiedenis, dans en muziek, publieke ceremonies, burgerlijke rituelen en massaevenementen. Ze reflecteert over de politieke kracht van gemeenschappen en hun impact op de sociale geschiedenis van samenlevingen en plaatsen. Senatore is ervan overtuigd dat groepen die worden gevormd rond muziek, dans of spektakel, in staat zijn sociale verandering aan te wakkeren. Haar performances, schilderijen, collages, installaties, video's, foto's en geluidswerken focussen op sociale thema's en stedelijke vraagstukken, zoals emancipatie en gelijkheid, arbeidsomstandigheden en de "commons".

Senatore werkt bijna altijd samen met lokale gemeenschappen en creëert mogelijkheden voor

publieke betrokkenheid en ontmoeting. Deelnemers delen hun expertise en verwerven nieuwe vaardigheden via anderen en worden zo zelf schrijver, kostuumontwerper, cameraman of danser. Senatore staat het publiek toe het resultaat van haar werk te beïnvloeden en zelfs te controleren. Zo hervormt ze de traditionele rol van de kunstenaar als schepper en die van het publiek als ontvanger.

'Protest Bike', (2016)

Philippe Van Snick

geb. in Gent (BE) – woont en werkt in
Brussel (BE)

‘Autoband’ (1971)

‘Wandelaars’ (1973)

‘Lady Comfort’ (1983)

‘Boulders, Borders & Bodies’ (2016-2017)

Kunnen we steden bekijken als organische ruimten die zich rondom ons ontwikkelen? Hoe verhouden ze zich tot ons en hoe raken we erdoor beïnvloed? Philippe Van Snick is geïnteresseerd in de architecturale, fysieke, mathematische en natuurlijke elementen van de plaatsen die we bewonen. Door zijn ogen herontdekken we de ruimte die ons omringt.

Van Snick, één van de meest vooraanstaande conceptuele kunstenaars van België, observeert onder andere de wiskundige en gestructureerde aspecten van het leven. Hij is vooral bekend als abstract schilder en behoort tot die kunstenaars die een nauwkeurige precisie en aandacht hebben voor vorm en materialiteit. Zijn werk is uiterst conceptueel en complex in zijn esthetische eenvoud.

De werken in deze tentoonstelling, van de jaren 1970 tot vandaag, tonen Van Snicks voortdurende interesse in de alledaagse details van het leven.

Een voorbeeld hiervan is het werk 'Wandelaars' van 1973, gemaakt tijdens zijn verblijf in Antwerpen. In zijn fotografische 'Autoband' serie uit de jaren 1970, gaat de kunstenaar op zoek naar de ellipsvormen in vertrouwde voorwerpen en in de natuur. Ook in de vroege sculpturale installatie 'Lady Comfort' uit 1983 en zijn recente schilderijenreeks 'Boulders, Borders & Bodies' uit 2016-2017, vormen de onderbelichte schoonheid en de kritische benadering van de wereld rondom ons de kern van het werk. De verborgen esthetische waarde lijkt in de woorden van de kunstenaar *"een verwarring, een weerspiegeling van wat men heeft gezegd, heeft gezien, en verwacht heeft te zien"*.

'Boulders, Borders & Bodies (Black)', (2017), foto We Document Art, courtesy the artist and Tatjana Pieters, Ghent

Grant Watson

geb. in Londen (UK) – woont en werkt in Londen (UK)

‘How We Behave’ (2012-lopend)

Kan een leven een kunstwerk zijn? ‘How We Behave’ van Grant Watson is geïnspireerd op deze vraag, die de Franse filosoof Michel Foucault zich stelde in een interview met het magazine Vanity Fair in 1983. Foucault dacht hierbij niet zozeer aan lifestyle of de link tussen leven en kunst, maar aan hoe we onze levens individueel of in groep vormgeven als een middel van verzet.

‘How We Behave’ bestaat uit een groeiende serie portretten, opgenomen in steden over de hele wereld van Amsterdam en Los Angeles tot Delhi. De portretten laten zien hoe mensen experimenteren met onconventionele levensstijlen – via werk, spiritualiteit, alternatieve familiestructuren, seksueel gedrag en sociaal of politiek engagement. Op elke locatie vertrekken de interviews vanuit een iets ander perspectief. In India bijvoorbeeld, waar homoseksuele handelingen nog steeds illegaal zijn, focussen ze op vragen over seksualiteit.

Via een proces van transcriptie en editing in samenwerking met de geïnterviewden, worden antwoorden uit de eerste vragenronde uitgewerkt tot kortere teksten. Die vormen op hun beurt de basis van een tweede, gefilmde versie, die deels volgens script,

‘How We Behave’, (2012-lopend)

deels geïmproviseerd voor de camera wordt gepresenteerd.

Speciaal voor deze tentoonstelling maakte Watson drie nieuwe filmportretten van vrouwen uit Antwerpen en Brussel, die in hun praktijk aandacht hebben voor collectiviteit en feminisme.

‘How We Behave’ ontvangt financiële steun van het Arts Council England. If I Can’t Dance, I Don’t Want To Be Part Of Your Revolution heeft de initiële opdracht gegeven voor dit project. De Antwerpse en Brusselse portretten werden geproduceerd door Kunsthall Extra City, met de steun van If I Can’t Dance, I Don’t Want To Be Part Of Your Revolution. Met dank aan Wiels.

RONDLEIDINGEN en WORKSHOPS VOOR DE BURGERS VAN DE TOEKOMST (Young Citizens Program) op zondag. Bezoekers kunnen een gratis rondleiding volgen om de twee weken op zondag: op 10 en 24 september, 8 en 22 oktober, 5 en 19 november en op 3 december 2017, telkens om 14:00.

Terwijl de ouders de tentoonstelling bezoeken, kunnen kinderen van 5 tot 12 jaar deelnemen aan een creatieve workshop. Aan de hand van prikkelende maak- en doe-opdrachten verkennen ze de tentoonstelling, hun prille burgerschap en hun relatie tot de stad.

STAF KUNSTHAL EXTRA CITY

directeur Adinda Van Geystelen
artistiek team (2017-2019)
Antonia Alampi, iLiana Fokianaki,
Michiel Vandeveld
communicatie en bemiddeling
Lotte De Voeght
productie Caroline Van Eccelpoel
assistentie en administratie
Joke Desmet
techniek Gary Leddington

FREELANCE COLLABORATORS

installatieteam Oscar Hugal,
Tom Volkaert
vormgeving Jef Cuypers
website Studio RGB

GIDSEN Sarah Bruynoghe, Isabel
Fredeus, Maud Gyssels, Nina
Hendrickx, Pieter Jennes, Katrin
Kamrau, Siel Meulendijks, Iliona
Roesli, Pauline Scharmann

ONTHAALMEDEWERKERS Sophia Alix,
Özge Akarsu, Eva Bukevica, Vincent
Hagnauer, Ramon Pino Hernandez,
Gizem Karaosmanoglu, Sofie
Marijnissen, Flo Marnef, Antonio
Marques, Saar Van Hove

concept Burgers van de Toekomst
(Young Citizens Program)
Puck Vonk

Extra FIKA Café Annelies Wuyts,
Sofie Wuyts

BROCHURE

teksten Antonia Alampi, Lotte De
Voeght, iLiana Fokianaki
proeflezing Teun De Voeght
vormgeving Jef Cuypers

MET DANK AAN de kunstenaars,
galerieën en bruikleengevers, de
deelnemers van het publiek programma
'Unravelling Citizenship', de auteurs van
de 'Cahier #1', de bureaus die meewerkten
aan het project van Antonis Pittas, de
leden van de Extra Stadsraad, de Raad
van Bestuur van Kunsthall Extra City,
en andere freelance medewerkers:
Sevdet Akgul, Kitty Bons, Abbie
Boutkabout, Chloë De Corte, Nick
Dewilde, Daan Gielis, Stijn Janssens,
Kris Kimpe, Johann Kauth, Carolina
Maciel de França, Ninke Martens,
Janine Meijer, Chris Reijnen, Mark
Rietveld, Donia Shahali, Florian Van
Bellegheem, Christoph Van Damme,
Milan Warmoeskerken